

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. gegužės 5 d. Nr. 21RE-311(AG-238/04-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Ingos Lipnickienės (pranešėja), Žydrūno Plytniko (Komisijos posėdžio pirmininkas) ir Mindaugo Siaurio, sekretoriaujant Agnei Paluckaitei, dalyvaujant pareiškėjų Z. P. ir A. D. atstovui advokatui K. P., viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu (iš dalies mišriu būdu) išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjų Z. P. ir A. D. skundą atsakovei Vilniaus miesto savivaldybės administracijai dėl rašto panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėjai Z. P. ir A. D. (toliau – ir pareiškėjai) prašo panaikinti atsakovės Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – ir atsakovė, Administracija) 2023 m. vasario 24 d. raštą Nr. A51-35301/23(3.3.15.4E-AD24) „Dėl žemės sklypo (duomenys neskelbtini) ribų pakeitimo“ (toliau – Raštas) ir įpareigoti Administraciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą „Dėl žemės sklypo suformavimo nuosavybės teisių atkūrimui“ (toliau – 2022 m. gruodžio 29 d. prašymas).

Nurodė, kad pareiškėjai yra mirusio pretendento Z. P. teisių perėmėjai. Z. P. yra pretendentas į buvusių savininkų R. S. (pretendento tėvas) ir Z. P. (pretendento mama) buvusiam (duomenys neskelbtini) režiniame kaime turėtos žemės nuosavybės teisių atkūrimą. Pareiškėjams nuosavybės teisėmis taip pat priklauso (duomenys neskelbtini) adresu esantys pastatai: Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini), Nr. (duomenys neskelbtini) (NT registro Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – Pastatai), kurie yra R. S. ir Z. P. turėtos žemėnaudos ribose. Pagal inventorinės bylos duomenis, Pastatų naudojimui buvo skirtas ir naudotas 0,5441 ha žemės plotas, tačiau pagal iki 2002 m. balandžio 2 d. galiojusį teisinį reguliavimą, tiek pretendentams į nuosavybės teisių atkūrimą, tiek kitiems gyvenamuosius namus ir jų priklausinius turintiems asmenims, Vilniaus mieste galėjo būti formuojamas tik iki 0,20 ha ploto namų valdos žemės sklypas, nepriklausomai nuo esamo žemės užstatymo ir žemės naudojimo. Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimu Nr. 1857V „Dėl privačių namų valdų (duomenys neskelbtini) ribų nustatymo Lazdynų seniūnijoje“ (toliau – 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimas) buvo nustatytos dviejų bendraturčių privačios namų valdos žemės sklypo (duomenys neskelbtini) ribos ir plotas, pažymėtos miesto plano ištraukoje, bei sklypo naudojimo sąlygos ir apribojimai. Nagrinėjamu atveju, joks teritorijų planavimo dokumentas dėl žemės sklypo suformavimo nebuvo rengiamas. Pagal Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimą, 1998 m. balandžio 7 d. buvo parengtas žemės sklypo planas, kurio pagrindu žemės sklypas buvo įregistruotas Nekilnojamojo turto kadastrė ir registre ir sudaryta 1999 m. lapkričio 2 d. žemės sklypo pardavimo sutartis.

Kadangi 1996–1998 m. formuojant namų valdos žemės sklypą, dėl tuomet galiojusio teisinio reguliavimo, namų valda buvo sumažinta nuo 0,5441 ha iki 0,20 ha, neįtraukiant į žemės sklypo ribas

dalies pareiškėjams priklausančių statinių, o pagal nuo 2002 m. balandžio 2 d. galiojančią teisinį reguliavimą pretendentams į nuosavybės teisių atkūrimą turi būti atkurtos nuosavybės teisės į visą jų naudojamą namų valdos žemės sklypą, pareiškėjai su 2022 m. gruodžio 29 d. prašymu kreipėsi į Administraciją, prašydami parengti (duomenys neskelbtini), Vilnius adresu esančio žemės sklypo, kadastrinis Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Žemės sklypas) performavimo projektą ar detaliojo plano pakeitimą, pakeičiant Žemės sklypo ribas, priskiriant Žemės sklypui visą 0,5441 ha ploto namų valdos žemės sklypo plotą, pagal inventorinėje byloje nurodytas Pastatų naudojimui išskirtos teritorijos ribas.

Administracija, atsakydama į 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą, Rašte nurodė, kad tenkinti minėto prašymo neturi teisinio pagrindo, nes žemės sklypas yra įregistruotas Nekilnojamojo turto registre ir kadastrė, jo ribos pažymėtos Nekilnojamojo turto kadastrės žemėlapyje, todėl minėti duomenys laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka. Nekilnojamojo turto registre ir kadastrė įregistruoto žemės sklypo ribų pakeitimas (performavimas) nėra reglamentuotas.

Pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo (toliau – Atkūrimo įstatymas) normas, pretendentams į nuosavybės teisių atkūrimą turi būti formuojamas ir atkuriamas visas pretendentams priklausantiems pastatams naudoti reikalingas žemės plotas. Pareiškėjų teigimu, pagal inventorinės bylos duomenis, Pastatų naudojimui buvo skirtas ir naudotas 0,5441 ha žemės plotas, taigi, būtent tokio ploto žemės sklypas turėtų būti šiuo metu suformuotas nuosavybės teisių atkūrimui, pagal Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytą teisės normą, kuri Atkūrimo įstatyme buvo įtvirtinta tik 2002 m. balandžio 2 d. Atitinkamai buvęs pastatų savininkas ir pretendentas į nuosavybės teisių atkūrimą (pareiškėjo tėvas), namų valdos žemės sklypą susiformavo ne nuosavybės teisių atkūrimo tikslu (nes tai buvo valstybės išperkama žemė), bet kaip naudojamą žemę ir tą žemę nusipirko. Sumažinus namų valdą nuo 0,5441 ha ploto iki 0,2 ha, ne tik sodas ir daržas, bet ir dalis sodybos statinių buvo palikti už suformuoto žemės sklypo ribų.

Pareiškėjų teigimu, atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, Administracija privalo organizuoti žemės sklypo performavimo projektą ar detaliojo plano pakeitimą, pakeičiant žemės sklypo ribas, priskiriant žemės sklypui visą 0,5441 ha ploto namų valdos žemės sklypo plotą. Pareiškėjų įsitikinimu, skundžiamo rašto argumentai niekaip nepaneigia pareiškėjų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymo ir jame nurodyto teisinio reguliavimo (b. l. 1–5).

Pareiškėjų įgaliotas atstovas Komisijos posėdyje palaikė skunde išdėstytas aplinkybes ir prašė jį tenkinti. Akcentavo, kad su prašymu į Administraciją kreipėsi pagal Atkūrimo įstatyme įtvirtintą nuosavybės teisių atkūrimo procedūrą ir vertino, kad Raštas nesusijęs su pareiškėjų pateiktu prašymu, neįvertinus prašymo turinio esmės.

Atsakovė Administracija prašo pareiškėjų skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodė, kad, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos žemės įstatymo ir Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 3D-452/D1-513 „Dėl Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklės (toliau – Taisyklės), nuostatas, darytina išvada, kad žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimas pagal fizinių asmenų prašymus nėra priskirtas Administracijos kompetencijai. Administracija (Administracijos direktorius) tik organizuoja formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą, tačiau pačių projektų fizinių asmenų prašymu nerengia. Taigi, pareiškėjų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymu buvo prašoma atlikti veiksmus, kurie nepriskirtini Administracijos kompetencijai, todėl toks pareiškėjų prašymas negalėjo būti patenkintas.

Pagal Taisyklių 19 punktą, iniciatoriai, nurodyti Taisyklių 13 punkte, prašymą organizuoti projekto rengimą pateikia Administracijos direktoriui raštu, užpildydami Taisyklių 1 priede nurodytą prašymo formą arba elektroninę prašymo formą. Atsakovės teigimu, pareiškėjų pateiktas 2022 m. gruodžio 29 d. prašymas negali būti laikomas prašymu, kuris teikiamas savivaldybės administracijos direktoriui Taisyklių 19 punkte nustatyta tvarka, kadangi jame nebuvo suformuotas reikalavimas

organizuoti žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą (vietoje to, reikalaujama parengti patį projektą), o pats parašymas surašytas ir pateiktas ne pagal Taisyklių 1 priede nurodytą prašymo formą. Pažymėjo ir tai, kad pareiškėjų prašymas atsakovei buvo pateiktas ne pačių pareiškėjų, o juos atstovaujančio advokato. Taigi, nagrinėjamu atveju, nėra pagrindo teigti, kad pareiškėjams, kaip fiziniams asmenims, nebuvo žinomi aptarti teisės aktų reikalavimai prašymams dėl žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo organizavimo pateikti.

Pažymėjo, kad, nagrinėjamu atveju, žemės sklypas suformuotas Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimu, kuriuo buvo nustatytos dviejų bendraturčių 0,2 ha privačios namų valdos žemės sklypo (duomenys neskelbtini) ribos ir plotas bei sklypo naudojimo sąlygos ir apribojimai. Pažymėjo, kad Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimu nustatyto žemės sklypo plotas atitiko tuo metu galiojančio teisinio reguliavimo nuostatas. Be to, Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimu suformuoto žemės sklypo tuometiniai bendraturčiai sutiko su suformuoto žemės sklypo plotu, t. y. suderino 1998 m. balandžio 7 d. parengtą žemės sklypo planą bei atliko kitus veiksmus, susijusius su žemės sklypo pirkimo-pardavimo sutarties sudarymu bei nuosavybės teisių į jį įregistravimu Nekilnojamojo turto kadastrė ir registre. Administracija pažymėjo, kad žemės sklypo, kuris yra įregistruotas Nekilnojamojo turto registre ir kadastrė, ribų pakeitimas, iš naujo performuojant jau suformuotą žemės sklypą, atitinkamai reikštų Nekilnojamojo turto registro ir kadastrė esančių duomenų pakeitimą ir minėtų pirminių dokumentų, kuriais suformuotas žemės sklypas panaikinimą. Tačiau nei teisinis, nei faktinis pagrindas tokiai situacijai įvykti, nagrinėjamu atveju, neegzistuoja. Atsakovei nėra žinoma, kad egzistuotų įsiteisėjęs teismo ar kitos kompetentingos institucijos sprendimas, kuriuo būtų panaikintas Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimas. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinis Teismas) 2001 m. balandžio 2 d. nutarimas Nr. 18/99 (toliau – 2001 m. balandžio 2 d. nutarimas), kuriuos mini pareiškėjai, savaime neturi įtakos Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimo ir šiuo metu Nekilnojamojo turto registre ir kadastrė duomenų įregistruotų duomenų apie žemės sklypą galiojimui. Kitaip tariant, pareiškėjai nustatyta tvarka nėra paneigę (nuginčiję) aktualių Nekilnojamojo turto registro ir kadastrė duomenų. Atkreipė dėmesį, kad Nekilnojamojo turto registre ir kadastrė jau įregistruoto žemės sklypo ribų pakeitimas teisės aktuose apskritai nėra numatytas, todėl net teoriškai negalimas. Taisyklės nenustato atvejo, kad savivaldybės administracija, kaip formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo organizatorius, turėtų teisę parengti ar organizuoti jau įregistruoto konkretaus žemės sklypo ribų pakeitimą, t. y. keisti įregistruoto sklypo ribas, jį didinant neįregistruoto ir atskirai nesuformuoto valstybinės žemės plotu, ko iš esmės prašo pareiškėjai. Atsakovės teigimu, žemės sklypo ribų padidinimas nėra tas pats, kas pagal Taisyklės leidžiamas žemės sklypų sujungimas. Pastarasis atvejis įvyksta sujungiant du atskirus (suformuotus) žemės sklypus. Pareiškėjai jau ne kartą buvo informuoti, kad esamoje situacijoje formavimo ir pertvarkymo projektas galėtų būti rengiamas tik tada, jeigu būtų nustatyta, jog už žemės sklypo ribų liko minėto žemės sklypo bendraturčiams nuosavybės teise priklausančių pastatų, kurie yra įregistruoti Nekilnojamojo turto kadastrė ir registre. Atitinkamai, tokias aplinkybes identifikavus ir tenkinus pareiškėjų ir kito Žemės sklypo bendraturčio 2021 m. gruodžio 20 d. prašymą, Administracijos direktoriaus pavaduotojo 2022 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. A30-1793/22 „Dėl žemės sklypo (duomenys neskelbtini) formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo“ (toliau – 2022 m. gegužės 2 d. įsakymas) buvo priimtas sprendimas pradėti rengti Žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą, kurio tikslai – suformuoti žemės sklypą esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrė įrašytą jų tiesioginę paskirtį ir sujungti kelis bendras ribas turinčius tos pačios pagrindinės žemės naudojimo paskirties sklypus į vieną. Nurodė, kad Administracija per ŽPDRIS kreipėsi į Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos Vilniaus miesto skyrių (toliau – NŽT Vilniaus miesto skyrius) dėl minėto sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo reikalavimų išdavimo. NŽT Vilniaus miesto skyrius 2022 m. gegužės 9 d. raštu Nr. SFP-3947-(14.49.36) „Dėl atsisakymo pateikti reikalavimus formavimo ir pertvarkymo projektui rengti“ (toliau – 2022 m. gegužės 9 d. raštas), nustačiusi prašymo trūkumus, atsisakė išduoti reikalavimus žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektui rengti. Todėl Administracija NŽT Vilniaus miesto skyriui yra pateikusi naujus prašymus. Šią administracinę procedūrą pabaigus, taip pat įgyvendinus kitus teisės aktų keliamus reikalavimus, atsiras teisinė galimybė sujungti

pareiškėjams aktualius sklypus. Atsakovės nuomone, pareiškėjų ginčijamas raštas atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 8 straipsnio reikalavimus. Ginčijamas raštas yra motyvuotas, jame aiškiai išdėstytas teisinis pagrindas. Kadangi atsakovė neturėjo teisinio ir faktinio pagrindo tenkinti pareiškėjų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą, atitinkamai nėra pagrindo tenkinti ir pareiškėjų skundą, t. y. naikinti skundžiamą atsakovės raštą bei jį įpareigoti iš naujo nagrinėti pareiškėjų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą (b. l. 79–88).

Skundas tenkintinas

Byloje kilęs ginčas dėl Rašto, kuriuo Administracija informavo pareiškėjus, kad tenkinti jų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą neturi teisinio pagrindo, teisėtumo.

Remiantis byloje surinkta medžiaga nustatyta, kad pareiškėjams asmeninės nuosavybės teise priklauso 0.2000 ha žemės sklypas bei Pastatai (b. l. 41–45).

Pareiškėjai pateikė Administracijai 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą, kuriame nurodė, kad yra 2007 m. balandžio 21 d. mirusio pretendento Z. P. teisių perėmėjai. Z. P. yra pretendentas į buvusių savininkų R. S. (pretendento tėvas) ir Z. P. (pretendento mama) buvusiame (duomenys neskelbtini) rėžiniame kaime turėtos žemės nuosavybės teisių atkūrimą. Pareiškėjams nuosavybės teisėmis taip pat priklauso (duomenys neskelbtini) adresu esantys Pastatai, kurie yra R. S. ir Z. P. turėtos žemėnaudos ribose. Pažymėjo, kad pagal (duomenys neskelbtini) inventorinės bylos duomenis Pastatų naudojimui skirtas ir naudotas 0,5441 ha žemės plotas, taigi, būtent tokio ploto žemės sklypas turėjo būti suformuotas nuosavybės teisių atkūrimui. (duomenys neskelbtini) adresu esanti namų valda buvo suformuota dar iki Konstitucinio Teismo 2001 m. balandžio 2 d. nutarimo priėmimo ir dėl to 0,5441 ha ploto namų valda buvo dirbtinai sumažinta iki 0,2 ha. Tokiu būdu ne tik sodas ir daržas, bet ir dalis pareiškėjų sodybos statinių buvo palikti už suformuoto žemės sklypo ribų. Pareiškėjai prašė parengti žemės sklypo formavimo projektą ar detaliojo plano pakeitimą (jeigu žemės sklypas buvo suformuotas detalioju planu), pakeičiant žemės sklypo ribas, priskiriant žemės sklypui visą 0,5441 ha ploto namų valdos žemės sklypo plotą, pagal inventorinėje byloje nurodytas statinių naudojimui išskirtos teritorijos ribas (b. l. 49–52).

Administracija, atsakydama į pareiškėjų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą, Raštu informavo, kad Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimu buvo nustatytos dviejų bendraturčių privačios namų valdos žemės sklypo (duomenys neskelbtini) ribos ir plotas, pažymėtos pridedamoje miesto plano ištraukoje, bei sklypo naudojimo sąlygos ir apribojimai. Nagrinėjamu atveju, teritorijų planavimo dokumentas nebuvo rengiamas. Pažymėjo, kad Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimu nustatyto žemės sklypo plotas atitiko tuo metu galiojančio teisinio reguliavimo nuostatas. Pažymėjo, kad Vilniaus miesto valdybos 1996 m. lapkričio 14 d. sprendimu suformuoto žemės sklypo (duomenys neskelbtini) bendraturčiai sutiko su suformuoto žemės sklypo plotu bei atliko kitus veiksmus, susijusius su minėto žemės sklypo pirkimo-pardavimo sutarties sudarymu bei nuosavybės teisių į jį įregistravimu Nekilnojamojo turto kadastrė ir registre. Atkreipė dėmesį ir į tai, kad pareiškėjų prašyme nurodytas žemės sklypas yra įregistruotas Nekilnojamojo turto registre ir kadastrė, jo ribos pažymėtos Nekilnojamojo turto kadastrė žemėlapyje, todėl duomenys laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka. Administracija taip pat paaiškino, kad atsižvelgiant į nurodytas Žemės įstatymo ir Taisyklių nuostatas, formavimo ir pertvarkymo projektų rengimas nėra priskirtas Administracijos kompetencijai, o Administracijos direktorius organizuoja formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą. Pažymėjo, kad Nekilnojamojo turto registre ir kadastrė įregistruoto žemės sklypo ribų pakeitimas (formavimas) Taisyklėse nėra reglamentuotas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, informavo, kad tenkinti pareiškėjų prašymą neturi teisinio pagrindo. Papildomai informavo, kad nagrinėjamu atveju formavimo ir pertvarkymo projektas galėtų būti rengiamas tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad už žemės sklypo ribų liko minėto žemės sklypo bendraturčiams nuosavybės teise priklausančių pastatų, kurie yra įregistruoti Nekilnojamojo turto kadastrė ir registre. Pažymėjo, kad tenkinant pareiškėjų ir kitos Žemės sklypo bendraturtės 2021 m. gruodžio 20 d. prašymą, Administracijos direktoriaus pavaduotojo 2022 m. gegužės 2 d. įsakymu buvo priimtas sprendimas pradėti rengti žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektą, kurio tikslai – suformuoti žemės sklypą esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrė įrašytą jų tiesioginę paskirtį ir sujungti kelis bendras ribas turinčius tos pačios pagrindinės žemės naudojimo

paskirties sklypus į vieną. Administracijos Žemės tvarkymo ir administravimo skyrius per ŽPDRIS kreipėsi į NŽT Vilniaus miesto skyrių dėl minėto sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo reikalavimų išdavimo. NŽT Vilniaus miesto skyrius 2022 m. gegužės 9 d. raštu atsisakė išduoti reikalavimus žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektui rengti. Šis atsisakymas teisės aktu nustatyta tvarka nebuvo apskūstas. Informavo, kad Administracija pakartotinai kreipsis į NŽT Vilniaus miesto skyrių su prašymu įvertinti situaciją ir išduoti reikalavimus Žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektui rengti (b. l. 6–10).

Ginčo atveju atsakovė priėmė skundžiamą raštą, kuriame nustatė ginčui reikšmingas faktines aplinkybes, dėl kurių ginčo nėra, ir vadovavosi Taisyklėmis.

Taisyklės nustato žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų (toliau – projektai) projektų rengimo, finansavimo, viešinimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarką, taip pat atvejus ir tvarką, kai žemės sklypai pertvarkomi nerengiant projekto (1 punktą). Taisyklių 2 punkte nustatyta, kad projektas yra žemėtvarkos planavimo dokumentas, priskiriamas žemės valdos projektams. Projekto sprendiniai negali prieštarauti kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams ir kitiems teisės aktams, tarp jų teritorijų planavimo normų ir statybos techninių reglamentų reikalavimams, darantiems įtaką projekto sprendiniams. Projektas rengiamas Taisyklių 2.1–2.7 nurodytais atvejais. Pagal Taisyklių 12 punktą, projektų rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius (toliau – organizatorius). Taisyklių 17 punkte nustatyta, kad Projektų rengimo, viešinimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo procedūros, išskyrus atvejus, kai objektas susijęs su įslaptinta informacija, vykdomos automatizuotai per Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinę sistemą (toliau – ŽPDRIS), jei šioje sistemoje numatyta galimybė jas atlikti ir Taisyklėse nenurodyta kitaip. Projekto bylos dokumentų, kurie pagal Taisyklės turi būti rengiami, tačiau jie rengiami ne ŽPDRIS, kopijas į ŽPDRIS ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šių dokumentų parengimo (patvirtinimo) dienos įkelia jų rengėjai, jeigu Taisyklėse nenurodyta kitaip.

Taigi, kaip matyti iš Taisyklių, jos įtvirtina projektų rengimo, finansavimo, viešinimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarką, apibrėžia atvejus, kada projektas turi būti rengiamas (Taisyklių 2.1–2.7 papunkčiai), taip pat nustato, kad Administracijos direktorius turi organizatoriaus teises.

Ginčo atveju, pareiškėjai teigia ir tai patvirtina pateikto prašymo turinys, kad jie į Administraciją kreipėsi ne Taisyklėse nustatyta tvarka, o pagal Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punkto bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsejo 29 d. Nr. nutarimu 1057 patvirtintą Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarką (toliau – Įgyvendinimo tvarka). Iš Rašto turinio matyti, kad atsakovė rėmėsi Žemės įstatymo ir Taisyklių nuostatomis, padarydama išvadą, kad formavimo ir pertvarkymo projektų rengimas nėra priskirtas Administracijos kompetencijai, o Administracijos direktorius organizuoja formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą. Nurodė faktines aplinkybes dėl projektu siekiamo suformuoti žemės sklypo pastatui – garažui, kurio pagrindinė naudojimo paskirtis – pagalbinio ūkio. Atsakovė neidentifikavo ir Taisyklių 2.1–2.7 papunkčiuose įtvirtinto konkretaus prašymo turinio teisinio kvalifikavimo, jei jį vertino pagal nurodytas taisykles. Kaip pareiškėjų atstovas pabrėžė, kad tiek pagal galiojančią teisinę reglamentavimą, tiek ir pagal kasacinio teismo jurisprudenciją pagalbinio ūkio paskirties pastatui žemės sklypas negali būti formuojamas, todėl pareiškėjai ir inicijavo procedūrą pagal Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punktą bei Įgyvendinimo tvarkos 106 punktą. Atsakovė šiuo aspektu ir turėjo rašte pateikti teisinį vertinimą bei atlikti prašymo nagrinėjimo procedūrą šiuo aspektu.

Atsakovė skundžiamame rašte nepateikė jokio vertinimo dėl pareiškėjų pateiktame prašyme nurodyto prašymo teisinio pagrindo, t. y. jo teisiškai nekvalifikavo ir nepateikė faktinių aplinkybių teisinio vertinimo šiuo aspektu.

Pabrėžtina, kad pagal Atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatas nuosavybės teisės į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, atkuriamos: gražinant natūra laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise, išskyrus žemę, pagal šio įstatymo 12 straipsnį priskirtą valstybės išperkamai žemei, ir žemę, kurios susigrąžinti turėtoje vietoje pilietis nepageidauja. Laisvos (neužstatytos) žemės platuose gražinamų natūra turėtoje vietoje žemės sklypų formavimą ir jų planų rengimą Lietuvos

Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis organizuoja ir planus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius. Įgyvendinimo tvarkos 106 punktas reglamentuoja, kad NŽT įgaliotas teritorinio skyriaus vedėjas sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, grąžinant natūra turėtoje vietoje piliečiams, priima gavęs savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą žemės sklypo planą ir žemės sklypo kadastrinių matavimų, nustatant ribų posūkio taškų koordinatas valstybinėje koordinacijų sistemoje, bylą. Tvarkos 106¹ punkte nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktorius per mėnesį nuo teritorinio skyriaus prašymo suteikti informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę pateikimo pagal nustatyta tvarka patvirtintus miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus ar žemės valdos projektus pateikia teritoriniam skyriui informaciją kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) žemę, kuri pagal Atkūrimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 3 punktą nepriskirta valstybės išperkamai žemei, o tuo atveju, kai miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detalieji planai ar žemės valdos projektai nepatvirtinti arba jų nėra, – apie detalieji nesuplanuotas miesto teritorijas.

Taigi, iš teisinio reglamentavimo matyti, kad savivaldybių administracijoms suteikti įgaliojimai nuosavybės teisių atkūrimo procese. Prašymu, vertinant jo turinį, pareiškėjai siekė atkurti nuosavybės teises į dalį inventorinėje byloje statinių naudojimui skirto ir naudoto žemės sklypo, prašydami suformuoti žemės sklypą. Kaip atsakovė atliko pateikto prašymo vertinimą šiuo aspektu neaišku. Pareiškėjams pateikus prašymą, atsakovė turėjo arba jį tenkinti, arba motyvuotai atsisakyti tenkinti, pateikdama aiškius ir konkrečius argumentus būtent Rašte, vertinant pareiškėjų prašymą per nuosavybės teisių atkūrimo procedūrą reglamentuojančių teisės aktų taikymo turinį. Kaip išspręsti prašymą, yra atsakovės diskrecija, tačiau atsakovei kyla pareiga motyvuoti priimamus sprendimus.

Esminiai reikalavimai administraciniam sprendimui įtvirtinti VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktuose, kuriais remiantis administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyti administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės bei administracinio sprendimo motyvai.

Be to, Administracija, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo, be kita ko, vadovautis ir bendraisiais viešosios teisės principais. Tai reiškia, jog atsakovė privalo laikytis ir VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo principų įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) savo jurisprudencijoje ne kartą yra konstatavęs, kad VAĮ 8 straipsnio (dabar galiojančio VAĮ 10 straipsnio) nuostatos reiškia, jog akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą, motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Taigi, viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai turi būti aiškūs, tikslūs, nedviprasmiški, leidžiantys suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą (žr., pvz., LVAT sprendimą administracinėje byloje Nr. A-556-1395/2008). Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškūs tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar laikantis tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo, įgalinanti teismą, nagrinėjantį tokią bylą, skundžiamą viešojo administravimo subjekto individualų administracinį aktą panaikinti (žr., pvz., LVAT 2008 m. lapkričio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A556-1898/2008). Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., LVAT 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A756-450/2010).

Komisijos vertinimu, atsakovė pareiškėjų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą išnagrinėjo, neatsižvelgdama į pateikto prašymo turinį ir nepateikė teisinio vertinimo dėl pareiškėjų nurodyto teisinio pagrindo, t. y. Atkūrimo įstatymo ir Įgyvendinimo tvarkos taikymo kontekste, suformuoti žemės sklypą nuosavybės teisių atkūrimui, vertinant pareiškėjų individualią situaciją. Pabrėžtina, kad

atsiliepime nurodyti papildomi argumentai negali būti vertinami kaip skundžiamo rašto motyvuojamoji dalis. Pagal LVAT formuojamą praktiką, skundžiamo individualaus akto priėmimo motyvų nurodymas teismo proceso metu (jei jie nėra nurodyti priimtame akte) negali būti vertinamas ir neturi įtakos nemotyvuoto akto teisėtumo ir pagrįstumo vertinimui (žr., pvz., LVAT 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-2074-146/2016).

Taigi, Raštas turi esminių motyvacijos trūkumų dėl ko neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktuose įtvirtintų reikalavimų, todėl naikintinas ir atsakovė įpareigotina iš naujo išnagrinėti pareiškėjų 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą, užtikrinant objektyvią prašymo nagrinėjimo procedūrą, o taip pat ir pateikiant aiškią motyvaciją, vertinant pareiškėjų pateikto prašymo turinį nuosavybės teisių atkūrimo teisinio reglamentavimo aspektu.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2–3 punktais, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjų Z. P. ir A. D. skundą tenkinti.

Panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos 2023 m. vasario 24 d. raštą Nr. A51-35301/23(3.3.15.4E-AD24) „Dėl žemės sklypo (duomenys neskelbtini) ribų pakeitimo“.

Įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybės administraciją iš naujo išnagrinėti pareiškėjų Z. P. ir A. D. 2022 m. gruodžio 29 d. prašymą „Dėl žemės sklypo suformavimo nuosavybės teisių atkūrimui“.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkas

Žydrūnas Plytnikas

Komisijos nariai

Inga Lipnickienė

Mindaugas Siaurys